

ORGANY OCHRONY PRAWNEJ

Materiały do nauki

Anna Chodorowska, Paweł Kuczma, Justyna Michalska

SERIA AKADEMICKA

Wolters Kluwer

ORGANY OCHRONY PRAWNEJ

Materiały do nauki

Anna Chodorowska, Paweł Kuczma, Justyna Michalska

SERIA AKADEMICKA

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2025

Stan prawny na 1 marca 2025 r.

Wydawczyni
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktorka prowadząca
Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne
Violet Design

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Autorzy poszczególnych rozdziałów:
Anna Chodorowska – X–XII, XV–XVI
Paweł Kuczma – I–IX
Justyna Michalska – XIII, XIV, XVII–XXII

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2025

ISBN 978-83-8390-434-4

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział I	
Zagadnienia podstawowe	13
Rozdział II	
Sąd Najwyższy	17
Rozdział III	
Sądy powszechne	25
Rozdział IV	
Sądy administracyjne	39
Rozdział V	
Sądy wojskowe	45
Rozdział VI	
Krajowa Rada Sądownictwa	49
Rozdział VII	
Trybunał Konstytucyjny	55
Rozdział VIII	
Trybunał Stanu	69

Rozdział IX	
Organy quasi-sądowe	77
 Rozdział X	
Najwyższa Izba Kontroli	87
 Rozdział XI	
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	95
 Rozdział XII	
Prokuratura	101
 Rozdział XIII	
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	109
 Rozdział XIV	
Służba Ochrony Państwa	113
 Rozdział XV	
Rzecznik Praw Obywatelskich	117
 Rozdział XVI	
Rzecznik Praw Dziecka	123
 Rozdział XVII	
Adwokatura.....	129
 Rozdział XVIII	
Radcowie prawni.....	137
 Rozdział XIX	
Notariat.....	145
 Rozdział XX	
Komornicy sądowi.....	151

Rozdział XXI

Rzecznicy patentowi.....	159
---------------------------------	------------

Rozdział XXII

Doradcy podatkowi.....	163
-------------------------------	------------

Wykaz prawidłowych odpowiedzi.....	167
---	------------

I. Zagadnienia podstawowe	167
II. Sąd Najwyższy.....	167
III. Sądy powszechne	168
IV. Sądy administracyjne.....	170
V. Sądy wojskowe.....	171
VI. Krajowa Rada Sądownictwa.....	171
VII. Trybunał Konstytucyjny	172
VIII. Trybunał Stanu	174
IX. Organy quasi-sądowe	175
X. Najwyższa Izba Kontroli.....	176
XI. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.....	177
XII. Prokuratura	178
XIII. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	179
XIV. Służba Ochrony Państwa.....	179
XV. Rzecznik Praw Obywatelskich.....	180
XVI. Rzecznik Praw Dziecka.....	181
XVII. Adwokatura	181
XVIII. Radcowie prawni	182
XIX. Notariat	183
XX. Komornicy sądowi.....	184
XXI. Rzecznicy patentowi.....	185
XXII. Doradcy podatkowi.....	186

WYKAZ SKRÓTÓW

Konstytucja RP	– Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
k.p.c.	– ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.)
k.wyb.	– ustawa z 5.01.2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2408 ze zm.)
„Organy...”	– <i>Organy ochrony prawnej</i> , red. P. Kuczma, Warszawa 2024
pr. adw.	– ustawa z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1564 ze zm.)
pr. not.	– ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2024 r. poz. 1001)
pr. prok.	– ustawa z 28.01.2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2024 r. poz. 390 ze zm.)
p.u.s.a.	– ustawa z 25.07.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1267)
p.u.s.p.	– ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.)
p.u.s.w.	– ustawa z 21.08.1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojсковych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2250)
p.w.p.	– ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1170)
reg.sejm.	– uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 30.07.1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r. poz. 990)
u.d.p.	– ustawa z 5.07.1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 2117)
u.KRS	– ustawa z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 1186)
u.k.s.	– ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1458)
u.NIK	– ustawa z 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2022 r. poz. 623)

u.o.k.k.	– ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2024 r. poz. 1616)
u.r.o.	– ustawa z 14.03.2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 574 ze zm.)
u.r.p.	– ustawa z 6.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 499)
u.RPD	– ustawa z 6.01.2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz.U. z 2023 r. poz. 292)
u.RPO	– ustawa z 15.07.1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.).
u.r.t.	– ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1722 ze zm.)
u.rz.p.	– ustawa z 11.04.2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 749)
u.SKO	– ustawa z 12.10.1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 570)
u.SN	– ustawa z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2024 r. poz. 622)
u.SOP	– ustawa z 8.12.2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 34 ze zm.)
u.s.s.TK	– ustawa z 30.11.2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1422)
u.TK	– ustawa z 30.11.2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 2393)
u.TS	– ustawa z 26.03.1982 r. o Trybunale Stanu (Dz.U. z 2022 r. poz. 762 ze zm.)

WSTĘP

Niniejsza publikacja została opracowana przez pracowników Katedry Prawa Konstytucyjnego, Europejskiego i Międzynarodowego Publicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego i stanowi kolejny efekt ich współpracy w sferze działalności dydaktycznej.

Testy, które oddajemy w ręce Czytelników, mają charakter uzupełniający wobec podręcznika pt. *Organy ochrony prawnej* pod red. Pawła Kuczmy, przygotowanego przez tych samych autorów, i służą sprawdzeniu wiedzy z tego przedmiotu lub przedmiotów o podobnym zakresie tematycznym. Mogą też służyć jako materiał sprawdzający wiedzę z zakresu prawa konstytucyjnego, ustaw odnoszących się do ustroju sądownictwa i ustaw dotyczących ustroju zawodów prawniczych, których znajomość podlega weryfikacji podczas egzaminów na aplikacje prawnicze.

Poszczególne pytania testowe zostały pogrupowane w 22 rozdziały odnoszące się do odmiennych instytucji, a tym samym innych zagadnień i problemów. Każde pytanie zawiera propozycje najczęściej czterech wariantów odpowiedzi, spośród których zwykle tylko jedna jest prawidłowa. Niektóre pytania przewidują jednak kilka prawidłowych odpowiedzi. Dzięki temu zabiegowi testy nie służą wyłącznie samemu sprawdzeniu wiedzy, lecz także jej uzupełnieniu. Na końcu niniejszego opracowania zamieszczono też odpowiedzi w formie tabel skonstruowanych w sposób zaproponowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości,

publikujące podobny wykaz prawidłowych odpowiedzi egzaminów na aplikacje prawnicze.

Książka posiada również wykaz skrótów, który ma ułatwić poszukiwanie właściwych aktów normatywnych.

Anna Chodorowska

Paweł Kuczma

Justyna Michalska

Rozdział I

ZAGADNIENIA PODSTAWOWE

1. Terminem oznaczającym organ o najszerszym zakresie znaczeniowym jest:

- a) organ władzy publicznej,
- b) organ administracji rządowej,
- c) organ administracji samorządowej,
- d) organ administracji publicznej.

2. Zaznacz odpowiedź nieprawidłową. Do organów władzy publicznej zalicza się:

- a) organy państwa,
- b) organy samorządu terytorialnego,
- c) podmioty, które nie są organami państwa ani samorządu terytorialnego, które wykonują określone zadania publiczne niezależnie od formy powierzenia im tych zadań i formy organizacyjnej, jaką podmiot ten posiada,
- d) podmioty, które nie są organami państwa ani samorządu terytorialnego, które nie wykonują zadań publicznych.

3. Z uwagi na kryterium terytorialnego zasięgu działania organu dzieli się je na organy:

- a) decydujące i pomocnicze,
- b) kadencyjne i powoływane na czas nieokreślony,
- c) zwyczajne i specjalne,
- d) centralne i lokalne.

4. Do organów pochodzących z powołania zalicza się przykładowo:

- a) Sejm i Senat,
- b) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli i Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- c) prokuratorów i pracowników Najwyższej Izby Kontroli,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

5. Organem specjalnym jest:

- a) Naczelný Dowódca Sił Zbrojnych,
- b) Rzecznik Praw Obywatelskich,
- c) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- d) Prezes Urzędu Patentowego RP.

6. Działalność państwa w sensie organizacyjnym rozdzielona jest na różne sfery działania. Przez prawodawstwo rozumie się:

- a) stanowienie prawa powszechnie obowiązującego oraz reguł gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków przez państwo,
- b) sferę rządzenia, zarządzania i prowadzenia bieżącej polityki państwa,
- c) rozstrzyganie sporów prawnych,
- d) kontrolę państwową.

7. Do organów sprawujących wymiar sprawiedliwości zalicza się:

- a) sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe,
- b) sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Sąd Najwyższy,
- c) sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu,
- d) sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu, Krajową Radę Sądownictwa.

8. Sędzia, który poprzez wydany wyrok w sprawie zaczyna zastępować prawodawcę, a w czasie orzekania opiera się na własnym doświadczeniu i przekonaniu, które nie musi być zbieżne z oczekiwaniem prawodawcy, to sędzia:

- a) pozytywistyczny,

- b) aktywistyczny,
- c) dynamiczny,
- d) praktyczny.

9. Ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości mamy do czynienia w sytuacji:

- a) rozstrzygania sporu kompetencyjnego pomiędzy konstytucyjnymi organami państwa,
- b) rozpatrywania skargi konstytucyjnej,
- c) egzekwowania odpowiedzialności konstytucyjnej wobec Prezydenta RP,
- d) rozstrzygania sprawy o orzeczenie rozvodu.

10. W klasycznym ujęciu na prawo do sądu składają się w szczególności następujące zasady:

- a) prawo dostępu do sądu (uruchomienia procedury sądowej) i prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności,
- b) prawo dostępu do sądu (uruchomienia procedury sądowej) i prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz prawo do wyroku sądowego, czyli uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia w sprawie,
- c) prawo dostępu do sądu (uruchomienia procedury sądowej) i prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, prawo do wyroku sądowego, czyli uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia w sprawie oraz prawo do skutecznej egzekucji,
- d) prawo do rozpoznania sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły organ.

11. Naruszeniem zasady jawności rozprawy jest:

- a) dopuszczenie do udziału na rozprawie osób trzecich (publiczności),
- b) dopuszczenie do udziału w rozprawie dziennikarzy wraz z aparaturą utrwalającą przebieg posiedzenia,

- c) wyłączenie jawności przez sąd ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny,
- d) brak publicznego ogłoszenia wyroku.

Rozdział II

SĄD NAJWYŻSZY

1. Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- a) sprawowania wymiaru sprawiedliwości,
- b) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego,
- c) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz rozpoznawania protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzania ważności referendum,
- d) prowadzenia działalności edukacyjnej, naukowej, wydawniczej oraz muzealnej w zakresie historii polskiego sądownictwa, ze szczególnym uwzględnieniem historii sądownictwa najwyższej instancji.

2. Sąd Najwyższy w zakresie orzekania sprawuje nadzór nad działalnością:

- a) sądów powszechnych,
- b) sądów wojskowych,
- c) sądów administracyjnych,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

3. Ważność wyborów i referendum stwierdza:

- a) Trybunał Konstytucyjny,
- b) Państwowa Komisja Wyborcza,
- c) Sąd Najwyższy,
- d) Naczelny Sąd Administracyjny.

4. Izba Sądu Najwyższego nie jest:

- a) Izba Cywilna,
- b) Izba Karna,
- c) Izba Ogólnoadministracyjna,
- d) Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

5. Do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpatrywanie:

- a) protestów wyborczych i protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzanie ważności wyborów i referendum,
- b) spraw dotyczących rejestracji przedsiębiorców i rejestracji zastawów,
- c) spraw podlegających orzecznictwu sądów wojskowych,
- d) spraw o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury.

6. Sąd Najwyższy składa się z następujących izb:

- a) Izby Cywilnej, Izby Karnej, Izby Ogólnoadministracyjnej,
- b) Izby Cywilnej, Izby Karnej, Izby Ogólnoadministracyjnej, Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych,
- c) Izby Cywilnej, Izby Karnej, Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych,
- d) Izby Cywilnej, Izby Karnej, Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, Izby Odpowiedzialności Zawodowej.

7. Co do zasady Sąd Najwyższy jest sądem:

- a) jednoinstancyjnym,
- b) dwuinstancyjnym,

- c) konstytucyjnym,
- d) sądem drugiej instancji.

8. W Izbie Odpowiedzialności Zawodowej orzeka:

- a) 7 sędziów,
- b) 11 sędziów,
- c) 13 sędziów,
- d) 15 sędziów.

9. Sędziów do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej wyznacza:

- a) Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,
- b) Kolegium Sądu Najwyższego,
- c) Prezydent,
- d) Sejm.

10. Organem Sądu Najwyższego nie jest:

- a) Prezes Sądu Najwyższego,
- b) Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego,
- c) Kolegium Sądu Najwyższego,
- d) Dyrektor Sądu Najwyższego.

11. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest wybierany przez:

- a) Prezydenta na sześcioletnią kadencję.
- b) Zgromadzenie Ogólne Sądu Najwyższego na sześcioletnią kadencję,
- c) Sejm na sześcioletnią kadencję,
- d) Sejm za zgodą Senatu na sześcioletnią kadencję.

12. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest z mocy prawa:

- a) przewodniczącym Państwowej Komisji Wyborczej,
- b) przewodniczącym Trybunału Stanu,
- c) przewodniczącym Krajowej Rady Sądownictwa,
- d) przewodniczącym Komisji Kodyfikacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów.